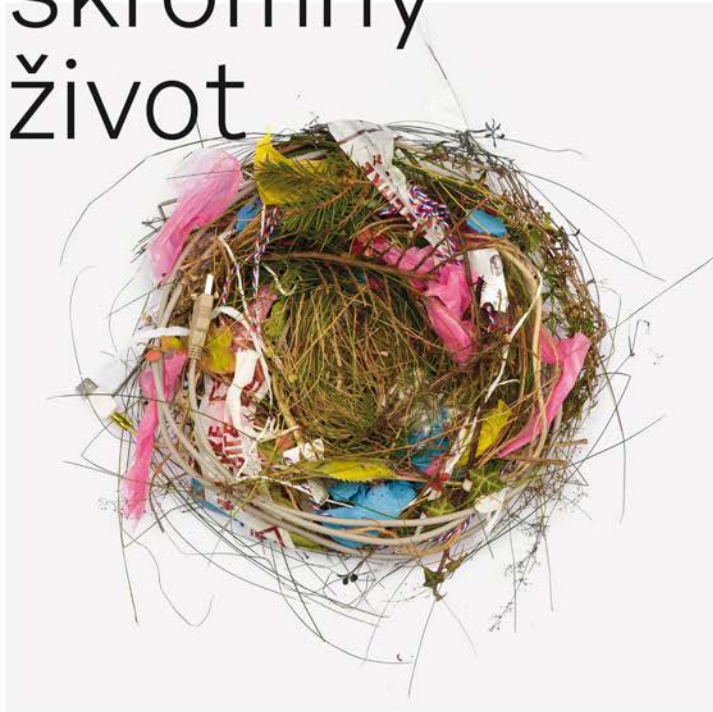

viktor
špaček:
čistý,
skromný
život

host

brno

2022

viktor
špaček:
čistý,
skromný
život

host

Kniha byla napsána za finančního přispění
Ministerstva kultury ČR
a Nadace Český literární fond.

N A D A C E

© Viktor Špaček, 2022

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2022

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-1349-9 (PDF)

ISBN 978-80-275-1350-5 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1351-2 (MobiPocket)

v tom přesvědčení jsem žil

„Nazdar, Kamile?“

Slyšel jsem dobře?

„Nazdar, Kamile?“

Asi jsem se na něj díval jako na přízrak, poznal jsem ho ovšem hned. Vypadal totiž přesně jako na fotkách na internetu, když jsem si ho před lety googloval. Ne že by mě tehdy tolik zajímalo, kdo mi šuká ženu. V té době jsem měl ale pocit, že si ho musím „pořádně podat“, protože to dlužím nějaké své mužské cti. Pak mě ale odradila ta jeho ramena a především přesvědčení, že by se všechno dalo do pohybu a muselo se to řešit. A na řešení jsou tu odjakživa jiní lidé, takové věci nechávám zásadně

na těch dospělých, to znamená na Barboře. Moje žena ovšem prohlásila, že nic měnit nehodlá, protože nechce dětem ničit domov, já po ní vlastně ani nic jiného nechtěl, dohodli jsme se na „volném vztahu“ a život šel dál. Se svojí nevěrou mě příliš neobtěžovala, jen sem tam po večerech kamsi mizela a postupem času se z té záležitosti stalo cosi mlhavého za obzorem mých pobledlých všedních dní, co jsem vlastně přestal vnímat. Jenomže náhle to už mlha nebyla. Najednou to bylo naopak něco velice konkrétního, měřilo to metr devadesát, pod paží to mělo přílbu na motorku, stálo mi to ve dveřích, valilo se to na mě, nedalo se to zarazit.

„Nazdar, Kamile. Jak je jí?“

„Komu?“ vykoktal jsem, stále ještě šokovaný. Jenom si tak večer sedím v obýváku, v televizi Belmondo — a najednou tohle.

„Je doma? Nebo ji už odvezli?“

„Kdo?“

Když viděl, že ze mě víc nedostane, rychle kolem mě prošel dovnitř, nahlédl do kuchyně a pak si to namířil po schodech nahoru do ložnice.

„Kam jdeš?“ zařval jsem na něj šeptem, abych neprobudil děti.

„Ty teda nevíš, kde je,“ konstatoval.

„Já myslel, že s tebou.“

Ted' vyvalil oči zase on.

„Odpoledne ti přece volala, ne?“ zeptal jsem se. Skutečně jsem v pět hodin zaznamenal, že moje žena s někým dlouze telefonuje. A když jsem tedy večer od televize slyšel, jak před domem zastavilo auto a ona kamsi odchází, domyslel jsem si, že zřejmě mají schůzku. Byl přece čtvrtek, což, jak jsem vyzoroval, byl jejich obvyklý den.

„Ale my jsme si nic nedomlouvali! Měla záchvat!“

„Jakej záchvat?“

„Tak ona ti fakt nic neřekla?“

„Co???“ zeptal jsem se už trochu zoufale.

Chvilku jsme proti sobě zkoprněle stáli. Bylo ticho, jenom Belmondo, převlečený za klauna, pobíhal po bance a říkal: Udělá to bum.

„Asi bys mi měl něco vysvětlit,“ řekl jsem potom.

„Dobře,“ přejel si rukou po čele.

Zavedl jsem ho do obýváku a vypnul televizi. Sedli jsme si, on v kožené bundě, já v teplákách a roztrhaných pantoflích, proti sobě ke stolečku s křupkami, láhví s pivem a talířkem s nakrájeným kabanosem. Odsunul to všechno stranou a položil si na stůl přílbu. Podíval jsem se mu do tváře a jeho výraz mě překvapil. Když jsem si před lety představoval naše případné setkání, jeho obličej jsem viděl vždy buď rozzlobený, nebo rozpačitý. On se ale tvářil naprosto vyděšeně a zároveň vypadal jako člověk, na kterého náhle padla obrovská zodpovědnost. Najednou jsem si uvědomil, že v tomhle setkání vůbec nejde o mě.

Řekl mi, jakou má Barbora diagnózu. Prý mu sice vysvětlila, že mě do toho zasvěcovat nebude, protože bych se prý strachy pos... hehe, že bych si to jako moc bral... on že tomu ale nevěřil, jsem přece její muž, ne? Dnes měla prý zase záchvat, večer jí telefonoval, jenže jak blábolila, nebylo jí skoro rozumět. Chtěl zavolat záchranku, ona ale že se prý jen prospí a ráno bude v pořádku. V pořádku! Měl jsi ji slyšet! No a pak už mu úplně přestala brát telefon a napsala mu jenom tuhle esemesku. Ukázal mi ji. Prosímmmm, nehhhhnně kgrrrsss bh m. Takže si to přečetl a rozjel se rovnou sem. A teď prostě musíme zjistit, kde ta Bára je, protože by taky mohlo bejt pozdě. Někdy se chová jak sebevrah.

Vstal, začal chodit po pokoji a telefonovat. Z podrážek jeho bot vypadávala drobná hovínka uschlé hlíny a on je, jak pochodoval sem a tam, nevědomky rozšlapával na podlaze. Zavolal nejdříve na informace, potom začal obvolávat různé neurologie v Praze. „Barbora Neuhauserová, čtyřicet let, nepřivezli vám ji?“ Diagnóza ta a ta... Poslouchal jsem ten chladný, konstruktivní hlas, přizpůsobený situaci, pozoroval jeho vysokou postavu a soustředěné černé oči pod hustým obočím a připadal si zase velmi malý. Vida, tak takhle bych měl vypadat, kdybych byl podle představ svojí ženy. Dospělý člověk, jenž dělá dospělé věci, který třeba ví, kam v takovém případě zavolat a tak. Člověk, který si dokázal probojovat

svoji cestu (co já vím, byl to nějaký fotograf), chlap, kterému svět leží u nohou. Představil jsem si Barboru, jak za ním sedí na motorce, objímá ho kolem pasu a někam se obrovskou rychlostí řítí po dálnici. Ano, tohle měl být její muž, je jí tak podobný... Abych se také trochu přičinil, vzal jsem do ruky mobil a vytočil Barbořino číslo. Nebrala to. Nebere to, zaklapl telefon a zase se posadil. A v těch nemocnicích o ní taky nic nevědí.

„Co budeme dělat?“

„Čekat. Za chvíli bych to zkusil znova. Taky bych zavolal jejím kamarádkám, například Viole. Nemáš na ni kontakt?“

„Viola? Neznám.“

Vyhrabal jsem se zpoza stolku a řekl si: Tohle by chtělo panáka, chlapi přece pijí panáky. Když jsem mu nalil Kapitána Morgana, zatvářil se podivně křehce. „Víš, to já bych asi... No, ale když je takováhle situace...“ Kopnul ho tam, také jsem ho tam kopnul a nalil nám další. Smrad kůže a tabáku, jenž se z něho linul, úspěšně vytěsnil vůni pečiva, které jsme si s dětmi večer dělali v domácí pekárně, a já se najednou necítil jako doma, ale jako v nádražní hospodě. Ano, můj domov se vmžiku proměnil v nádražní restauraci, ve které čekám na vlak, který mě odveze do nějaké sychravé a zlověstné ciziny. Pil jsem, přilba na stole ve svém předním černém krytu z plexiskla mrtvě zrcadlila můj tumpachový obličej, a čekal jsem,

co z něj ještě vypadne. Bylo vidět, že neví, jak do toho. Také jsem nevěděl. Zvedl jsem se, popadl smeták a začal uklízet ten nepořádek na podlaze.

„Ježiš, promiň, neměl bych se radši zout?“

„To by nebylo špatný.“ Víc jsem se neodvážil.

Odešel do předsíně, za chvíli se vrátil jenom v ponožkách a rozpačitě se škrábal na hlavě. „A nepůjčil bys mi nějaký pantofle? Vám tady docela táhne od podlahy a já beru antibiotika.“

Pomyslel jsem si něco jako: A moje boty bys nechtěl? Ale mávnul jsem na něj rukou, jako že klidně. Řekl jsem si ovšem, že pantofle druhý den vyhodím.

Odešel a za chvíli se vrátil v dědových hnědo-černo-bíle kostkovaných bačkorách s přezkou. K tomu měl kožené kalhoty a koženou vestu, ze které mu lezla obrovská bílá potetovaná ramena. Bundu si pověsil v předsíni. Nechal jsem smeták smetákem, zase jsme se posadili a nalil jsem další panáky. Vypil to a pravil:

„Neměj Báře za zlý, že se takhle chová. Myslím, že v její situaci prostě jenom potřebuje lásku. Nebuď na ni naštvanej, podívej, já taky nejsem, a to je třeba teďka někde s někým jiným. Ale to je v pořádku, jestli jí dá lásku, tak je to úplně v pořádku. A na mě se taky nezlob, kdybych to nebyl já, tak by to byl někdo druhej, problém je ve vašem vztahu. Když jsme se o tobě s Barborou bavili...“

„Vy jste si o mně povídali? Jaká jsem nula, co?“

„Vůbec ne, ona tě má hrozně ráda! Říká, že nikdy nepoznala chlapa, kterej by to tak uměl s dětmi. Akorát se prej hrozně podceňuješ. Ale je jí jasný, že kdyby se s ní něco stalo, o děti se postaráš. Jenom říkala, že ji nikdy ani nepohládíš. A ona prostě potřebuje lásku, v tý její situaci. Hodně lásky. Chápeš.“

Vypili jsme další panáky.

„A já tě stejně obdivuju, Kamile, víš co. Já bych se na rodinu nikdy nezmoh', taková odpovědnost! A tak jsem přemejšlel a řekl jsem si, že bych vám rád pomohl, kdyby se Barboře něco stalo. Nedívej se na mě tak, nebylo by to poprvý. To místo na škole máš přese mě.“

„Cože?“

„Jo. Ředitel je můj kamarád.“

Neřekl jsem na to nic, jenom jsem nad rozlitym mlékem své osoby pokrčil rameny. Jasně. O mně, ale beze mě, tak to bylo vždycky. Dospělí lidé mi určují život, drží nade mnou zpozvdálí ruku. Vzpomněl jsem si, co na naší svatbě řekla máma mojí ženě: Musíš se o něj postarat, Baruško, víš, jakej je... Strašně mě tím tehdy ponížila, ovšem na druhou stranu, když jsem si Barboru bral, tak trochu jsem s tím počítal. Co se o sebe musím starat sám, беру prášky na nervy a potřebuju se o někoho opřít. Proč ne o svoji ženu? Máme přece emancipaci, tak proč by to všechno nemohla táhnout spíš ona? Zvlášť když je její muž nemocný! Problém byl ale v tom, že Barbora byla

schopná až příliš, připadal jsem si vedle ní jako malý kluk a přestal jsem ji mít rád. Ovšem já už naši lásku nepotřeboval, na ženskou lásku jsem ostatně rezignoval úplně, dospělých ženských jsem se bál a nedospělé mě nechtěly, protože jsem byl starý. Měl jsem ale svoje děti a řekl jsem si, že to musí stačit. Všude je tolik strachu a nejistoty, že jsem chtěl už jenom klid. A filmy s Belmondem mám rád. Kdysi jsme si je pouštěli s rodiči, smáli jsme se a já se cítil v bezpečí.

Občas jsem ovšem uvažoval o tom, proč si mě Barbora vlastně brala. A dospěl jsem k názoru, že zřejmě chtěla děti a já byl široko daleko jediný chlap, který to měl stejně. Ano, takovýhle banální důvod to byl. Jenomže to jí samozřejmě dlouhodobě stačit nemohlo, jistě si vedle sebe představovala někoho jiného a důkazem toho je on. Tak v tomhle přesvědčení jsem až doteď žil.

Vrzly dveře a objevila se v nich Andulka v pyžamu. Byla celá pomačkaná a nevrlá, jednou pěstičkou si šmudlala oko a kňourala: „Musíte být tak nahlas? Já vůbec nemůžu spát.“

Zvedl jsem ruku, ukázal na něho a honem vymýšlel, jak bych ho představil.

„Ahoj strejdo,“ pozdravila ho.

„Ahoj Andulí,“ řekl on.

Ruka zůstala ve vzduchu. Díval jsem se na ni. Nevěřicně jsem zíral, kam až to všechno sahá.

„Neboj, my už budeme potichu. Jenom běž klidně spinkat.“

„Tak už tolik neřvěte, jo?“ proneslo děcko a zavřelo za sebou dveře.

Chvilku bylo ticho.

„Máš skvělý děti, fakt skvělý,“ div mi uznale nepoklepal na rameno.

Najednou jsem zjistil, že stojím a že na něho křičím, ano, křičím: „Co se mi sereš do rodiny, krucinál? Moje boty máš, moji ženu máš, chceš ještě moje děti?“

„Já se ti do rodiny srát nechci!“

„No to bych ti taky neradil!“

„Vážně ti nechci zničit domov, Kamile. Stačí jediný slovo, a zmizím.“

To mě zarazilo. Sedl jsem si a důstojně se zadíval stranou. Ještě abych jim to zkazil. To by se se mnou Barbora přece hned rozvedla!

„Stačí slovo.“

Mlčel jsem.

Nalil si z láhve dalšího panáka. „Víš, Kamile,“ kopnul ho tam, „mám trochu problémy s alkoholem. S Barborou jsme se sblížili právě kvůli tomu, hodně mi pomohla a já se do ní zamiloval. Je to hodná ženská, strašně hodná ženská, a já jsem úplný hovno. Pojď, musíme zkusit ty neurologie a taky ty kamarády.“

Začali jsme obvolávat nemocnice. „Bar-bar-bora Neu-hauzerová,“ už se mu docela pletl jazyk. V jednom případě se s ním odmítli bavit, zatelefonoval jsem tam tedy já. Nikdo ale nic nevěděl.

„Myslím, že už ji to třeba přešlo,“ zadoufal jsem.

„Anebo je mrtvá.“ Řekl.

„Třeba je teď mrtvá.“ Řekl.

Najednou v něm podivně zahrkalo a zaškvrkalo a já s úžasem zjistil, že pláče. Seděl zpříma u stolu, ruce způsobně položené na jeho desce, v obrovských prackách malinkého panáka, a brečel, ani si ty slzy neutíral. Projel mnou záchvěv podivné lítosti. Vida, jaké emoce může také v někom vzbudit moje žena. Já jsem neplakal. Byl jsem zcepenělý hrůzou. Co s námi teď bude?

Povzdechl si, vysmrkal se, vypil panáka a nalil si dalšího. „No jo, ty seš klidás, ty seš silnej. To já ne. Vůbec si neumím představit, že bych mohl žít bez ní.“

Chvilku jenom tak klimbal hlavou a něco si v ní přemílal. „Tak to vidíš,“ zablábolil potom. „Ženu se za ní strachy bez sebe, a ona si teď klidně užívá někde s někým jiným.“ Zahleděl jsem se na něj. „Pšt,“ dal si prst před ústa a poslantal si ho. „Dětičky spinkaj. Pšt.“

Vypil panáka, jeho obličej zešedl a oči zapadly. Mátožně kolem sebe zahmatal rukama, shodil skleničku na zem. Uf. Kymácivě vstal, a aniž se na mě podíval, začal se šourat do předsíně. Slyšel jsem, jak škrtá prsty o zed'

Otevřel dveře na záchod, vyzvracel se, spláchnul a zase začal zvracet.

Chvilí jsem jenom tak seděl a zíral na přílbu. Být, či nebýt, být, či nebýt, říkal jsem si. Potom jsem se na něj šel podívat. Dveře záchodu byly otevřené, čněly z nich nohy v bačkorách. Jak klečel a objímal mísu, kožené motorkářské kalhoty se mu svezly a čouhal mu z nich tlustý bílý zadek. Snažil jsem se ho na ten záchod nějak naštouchat a zavřít za ním dveře, aby ho takhle neviděly děti, byl ale příliš veliký a nevešel se tam. Nechal jsem ho tedy být, odešel do pokoje a zase zapnul televizi.

Můj oblíbený film s Belmondem právě končil. Díval jsem se na obrazovku a neviděl nic. Třeba je teď mrtvá, říkal jsem si a cítil se jak dům, ve kterém se utrhł výtah a z jedenáctého patra padá šachtou dolů. Důvěrně známý pocit. Vzal jsem si prášek.

Asi po hodině jsem uvařil kávu, zvedl ho, utřel mu pusu ubrouskem a odkymácel se s ním do pokoje, kde jsem ho posadil na kanape. Vypil kávu, beze slova si lehl a schoulil se do klubíčka. Přinesl jsem deku a přikryl ho.

Když jsem v sedm hodin vstal, byl už pryč, deka složená na kanapi a záchod vycíděný tak, jak jsem ho ještě neviděl. Vypravil jsem děti do školy, zavolał Barboře, vzala to a ukázalo se, že skutečně leží na jedné neurologii. Ráda by šla domů, ale prý si ji tam chtějí nechat ještě

na pozorování. Po třech dnech jsem tedy, prášky ne-
prášky, nastartoval auto a odvezl ji.

Když jsme si to večer u televize vyříkávali, zeptala se: „Ty ses o mě bál?“ a v jejích očích se něco zachvělo. Pak ale pozorně prozkoumala můj obličej a oči jí zase pohasly. „Aha, ty ses bál, že s dětma zůstaneš sám, že jo.“ Potom mi klidně vysvětlila, že Vladan jako obvykle přeháněl, tak hrozné to s ní vůbec není, naopak, s její nemocí se dá klidně žít, jenom čas od času přijde takováhle krize. Když to říkala, nedívala se mi sice do očí, ale uvěřil jsem jí. „Ničeho se neboj, já neumřu a tebe s dětma taky neopustím. A jak jste to tady beze mě zvládli?“

„Šlo to,“ řekl jsem a nevěděl, jestli je ráda, nebo nerada.

Po onom večeru ještě nějaký čas do mého života trčely z dveří záchoda jeho nohy v bačkorách, ale docela brzo se ta halucinace vytratila. Vyvanulo to jako smrad tabáku a kůže, který jsem druhý den vyvětral, zmizelo to jako hliněná hovínka, která jsem zametl a vyhodil, vytratilo se to jako nějaký sen. Nevím. Možná to bylo prostě příliš nesouměřitelné s mým životem. Něco ve mně bylo zvyklé vnímat svět určitým způsobem a tohle vůbec ne-
bylo schopné pochopit.

Náš vztah s Barborou se nezměnil. Ještě nějakou dobu po té aféře jsem po ní trochu pokukoval, jestli mě tedy nemá přece jenom ráda, když to Vladan říkal, ale

potom mě zase začala podle mého názoru komandovat a všechno se vrátilo do zaběhlých kolejí; domov sice trochu chladný, ale víceméně bezpečný, z práce do práce, večery u televize, někdy jsem se cítil dokonce i klidný. Z její nevěry se opět stalo něco mlhavého za obzorem. Jediné, co mě trápilo, byly ty strašné sny. Rakve. Pohřby. Mrtvoly. Zdávalo se mi, že moje děti stojí někde na rohu, já k nim běžím ulicí, křičím na ně, ony mě ale nepoznávají, nasedají ke komusi do auta a odjíždějí pryč. Špatně jsem proto spal a musel jsem brát víc prášků. Nicméně hrozné sny se mi zdávaly a prášky jsem bral už předtím, v dobách, kdy jsem jenom nevěděl, kde a s kým v noci moje žena je, v dobách, kdy jsem se převaloval sám na posteli a chlad našeho domova mi pronikal až do morku kostí.